

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

w sprawie **M. Z.**

oskarżonego z art. 190a § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 30 stycznia 2026 r.,

wniosku Sądu Rejonowego w Rzeszowie

zawartego w postanowieniu z dnia 29 grudnia 2025 r., sygn. akt II K 1004/24,

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości

na podstawie art. 37 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł:
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rzeszowie postanowieniem z dnia 29 grudnia 2025 r. wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego o rozważenie możliwości przekazania sprawy o sygn. akt II K 1004/24 innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Motywując swoje wystąpienie wskazał, że referent sprawy – sędzia X. Y., wbrew uchwałom Krajowej Rady Sądownictwa (dalej: KRS) nr [...] z dnia [...] 2025 r. i nr [...] z dnia [...] 2025 r. oraz wbrew przepisom art. 22a § 6 p.u.s.p., zobowiązany jest aktami niższego rzędu, to jest zarządzeniami kierownictwa Sądu Rejonowego w Rzeszowie, do rozpoznawania

spraw karnych i wykroczeniowych w II Wydziale Karnym Sądu Rejonowego w Rzeszowie, w tym do rozpoznania niniejszej sprawy. Sąd wnioskujący zarzucił, że Prezes Sądu Rejonowego w Rzeszowie nie stosuje się do ww. uchwał KRS oraz obowiązujących przepisów, mimo że KRS wystąpiła do Rzecznika Dyscyplinarnego z żądaniem wszczęcia postępowania dyscyplinarnego w stosunku do Prezesa Sądu Rejonowego w Rzeszowie oraz z zawiadomieniem do Prokuratury Krajowej w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa z art. 231 k.k. Wnioskodawca wskazał, że obecnie prokuratura prowadzi w tym zakresie postępowanie, w którym sędzia X. Y. występuje jako pokrzywdzony. Na bezpodstawne zobowiązanie ww. do orzekania w II Wydziale Karnym wskazywała nie tylko Komisja do spraw Naruszeń Niezawisłości Sędziów i Asesorów w Polsce powołana przez KRS, lecz także Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 28 kwietnia 2025 r. (III KO 55/25) i 10 września 2025 r. (III KO 129/25) oraz Sąd Okręgowy w Rzeszowie w postanowieniu z dnia 21 maja 2025 r. (III S 15/25). Sąd wnioskujący podniósł też, że na kanwie przedmiotowej problematyki Sąd Rejonowy w Rzeszowie postanowieniem wydanym w innej sprawie (sygn. akt II K 1009/24) w dniu 1 września 2025 r. wystąpił do TSUE z pytaniami prejudycjalnymi (C-583/25) celem m.in. ustalenia, czy zaistniałe okoliczności rzutują na niezawisłość i bezstronność sądu w składzie którego jednoosobowo zasiada sędzia wyznaczony do rozpoznania sprawy z rażącym naruszeniem przepisów prawa krajowego o ustaleniu podziału czynności, a także sądu, do którego jednoosobowego składu należy sędzia, który na mocy decyzji prezesa sądu został przeniesiony do wydziału, w którym rozpoznawane są sprawy nieodpowiadające jego doczasowej specjalizacji, mimo braku zgody sędziego na takie przeniesienie. Wnioskodawca podał, że z uwagi na wystąpienie z powyższymi pytaniami, sąd zawiesił również postępowanie w przedmiotowej sprawie, lecz postanowienie w tym przedmiocie zostało uchylone przez sąd odwoławczy, który jednak nie rozstrzygnął, jaki skutek dla dalszego procedowania Sądu Rejonowego w Rzeszowie ma uchwała KRS nr [...] z dnia [...] 2025 r. i obowiązujący przepisy art. 22a § 6 p.u.s.p. Sąd występujący z inicjatywą stwierdził, że dotychczasowe działania podejmowane przez sędziego X. Y. zmierzające do przywrócenia go do orzekania w Sekcji do spraw Restrukturyzacyjnych i Upadłościowych Sądu Rejonowego w Rzeszowie nie

przyniosły rezultatu, zaś opisana sytuacja wywiera niewątpliwie wpływ na swobodę jego orzekania, zmuszając go *de facto* do pomijania jednoznacznych postanowień uchwał KRS nr [...] i [...] oraz do naruszania obowiązujących przepisów ustawy, a także do postępowania wbrew złożonemu ślubowaniu sędziowskiemu. Podniósł też, że rozstrzygnięcie sprawy w tym stanie rzeczy może rodzić wątpliwości co do prawidłowości składu sądu, a sam wynik postępowania może w przyszłości dawać podstawę do twierdzenia, że został on uzyskany „w rezultacie popełnienia przez prezesa Sądu Rejonowego w Rzeszowie czynu zabronionego”. W ocenie sądu wnioskującego, sytuacja ta stwarza nadto w odbiorze zewnętrznym przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy przez sędziego X. Y. w sposób swobodny i obiektywny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się w swoich orzeczeniach, że przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 37 k.p.k. stanowi wyjątek od konstytucyjnej zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Tym samym wskazany przepis w myśl zasady *exceptiones non sunt extendendae* nie podlega wykładni rozszerzającej (por. postanowienie SN z dnia 2 czerwca 1995 r., II KO 19/95, OSNKW 1995, nr 9-10, poz. 67). Zwłaszcza, że zbyt pochopne wykorzystywanie instytucji *forum extraordinatum* w praktyce mogłoby prowadzić do skutku odwrotnego od zamierzonego, tj. osłabienia poczucia zaufania społeczeństwa do bezstronności sądów i ich niezależności od innych władz. W judykaturze kryterium „dobra wymiaru sprawiedliwości”, o którym mowa w art. 37 k.p.k. jest tradycyjnie odnoszone do takich konkretnych sytuacji, które mogą wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie (choćby mylne) o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób obiektywny (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 23 lutego 2010 r., V KO 5/10; postanowienie SN z dnia 7 czerwca 2018 r., V KO 39/18; postanowienie SN z dnia 27 marca 2023 r., IV KO 20/23).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że argumentacja zaprezentowana w rozpoznawanym wniosku nie przekonuje o konieczności skorzystania z nadzwyczajnego instrumentu określonego w art. 37 k.p.k. Na główną ośnowę tej motywacji składają się bowiem okoliczności odnoszące się do zaszłości powstałych na tle decyzji kierownictwa Sądu Rejonowego w Rzeszowie w przedmiocie przeniesienia sędziego X. Y. (wyznaczonego do rozpoznania sprawy o sygn. akt II K 1004/25 – objętej przedmiotowym wnioskiem) z Sekcji do spraw Restrukturyzacyjnych i Upadłościowych do II Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w Rzeszowie, a tym samym do orzekania w sprawach karnych i wykroczeniowych. Przedstawione motywy w istocie odnoszą się zatem do kwestii *stricto* organizacyjnej, dotyczącej przydziału konkretnego sędziego do określonego wydziału sądu. Tymczasem jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, problemy natury organizacyjnej nie stanowią podstawy do skorzystania z instytucji przewidzianej w art. 37 k.p.k. (zob. postanowienie SN z dnia 18 stycznia 2022 r., V KO 92/21; postanowienie SN z dnia 20 grudnia 2023 r., IV KO 110/23; postanowienie SN z dnia 9 sierpnia 2006 r., II KO 42/06; postanowienie SN z dnia 6 lutego 2025 r., II KO 5/25). Ich rozwiązanie nie jest zadaniem Sądu Najwyższego, zaś powstałe w tym zakresie problemy winny być sanowane poprzez wykorzystanie innych środków dostępnych w systemie prawnym, co wprost sygnalizował już Sąd Najwyższy występującemu z inicjatywą we wcześniejszych orzeczeniach (*vide* postanowienie SN z dnia 28 kwietnia 2025 r., III KO 55/25; postanowienie SN z dnia 10 września 2025 r., III KO 129/25).

Podkreślić również należy, że przedstawione we wniosku okoliczności dotyczą wyłącznie sędziego X. Y. wyznaczonego do rozpoznania sprawy o sygn. akt II K 488/25, nie zaś sądu wnioskującego *in gremio*. Przyznał to zresztą sam sąd inicjujący przedmiotową procedurę stwierdzając, że „*[s]ytuacja ta wywiera (...) wpływ na swobodę orzekania sędziego X. Y.*”, a także „*stwarza ponadto w odbiorze zewnętrznym przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy przez sędziego X. Y. w sposób swobodny i obiektywny*”. Tymczasem zastosowanie normy przewidzianej w art. 37 k.p.k. możliwe jest w razie braku warunków do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny w danym sądzie, a nie przez konkretnego sędziego. W tym ostatnim przypadku istnieją inne instrumenty prawne

służące zapewnieniu stronie prawa do niezawisłego i bezstronnego sądu (art. 41 k.p.k., art. 42a p.u.s.p.).

Celem uregulowania przewidzianego w art. 37 k.p.k. nie jest także ochrona niezawisłości sędziego i innych gwarancji wynikających z pełnionego przez niego urzędu (por. postanowienie SN z dnia 13 maja 2025 r., II KO 79/25). Tymczasem nie sposób oprzeć się wrażeniu, że głównie temu ma służyć przedmiotowa inicjatywa, której źródłem jest nierespektowanie przez kierownictwo Sądu Rejonowego w Rzeszowie uchwał Krajowej Rady Sądownictwa. W tym kontekście wskazać należy, że Sąd Najwyższy procedując w trybie art. 37 k.p.k. nie jest uprawniony do kontroli zgodności z prawem aktów określających podział czynności w danym sądzie.

Za uwzględnieniem przedmiotowego wniosku nie może również przemawiać argument oparty na przewidywaniu konsekwencji orzekania w przedmiotowej sprawie przez jednego z sędziów sądu wnioskującego, tj. potencjalnej bezwzględnej przyczynie odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady sądu. Sama hipotetyczna możliwość uchylecia wyroku sądu właściwego miejscowo nie uzasadnia bowiem zastosowania instytucji określonej w art. 37 k.p.k. Ryzyko tego rodzaju rozstrzygnięć jest immanentnie wpisane w sprawowanie wymiaru sprawiedliwości i wynika z samodzielności jurysdykcyjnej sądu karnego, określonej w art. 8 § 1 k.p.k. Niezależnie od tego czy niebezpieczeństwo uchylecia przyszłego orzeczenia jest "*małe*", "*średnie*", czy też "*duże*", okoliczność ta nie przemawia za przekazaniem sprawy innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Także eksponowany brak doświadczenia sędziego w rozpoznawaniu określonej kategorii spraw nie wskazuje na zasadność przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu w omawianym trybie. Zgodnie bowiem z art. 55 p.u.s.p. sędzia sądu powszechnego jest powoływany na stanowisko sędziego danego sądu bez określenia wydziału i specjalizacji. Może zatem orzekać we wszystkich sprawach w swoim miejscu służbowym, a w innych sądach w przypadkach określonych w ustawie (*vide* postanowienie SN z dnia 17 października 2024 r., III KO 154/24). Naturalnie sytuacja, w której sędzia zostaje zobowiązany do rozpoznania sprawy w oparciu o przepisy, których nie stosował w swojej

dotychczasowej praktyce, z całą pewnością nie jest komfortowa, lecz w żaden sposób nie podważa możliwości zapewnienia rzetelnego procesu i wydania trafnego orzeczenia (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 16 lipca 2025 r., III KO 96/25 i przywołane tam judykaty).

Reasumując, okoliczności wskazane przez sąd występujący z przedmiotową inicjatywą nie uzasadniają zastosowania wyjątkowej instytucji jaką jest przekazanie sprawy do innego równorzędnego sądu w trybie art. 37 k.p.k. z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Mając na względzie powyższe, orzeczono jak w sentencji.

[J.J.]

[r.g.]